

OBRÁZKY Z ŘÍMA VII.

Neděle, 13 září 2015

Pro nás poslední den v Římě jsme si naplánovaly pochod přes město s prohlídkou těch atrakcí, které jsme dosud neviděly. Začaly jsme na náměstí lidu (Piazza del Popolo), kam jsme vešly skrz bránu Popolo, kterou po staletí vstupovali do města cestující pocházející ze severu po Via Flaminia.

Brána dostala podle Michelangelova a Vignolova projektu v 16. století nový kabátek a je o 100 let později rekonstruována. Brána má sošku s atributy „řevu“ a „přehnaného vstupu“; vědské královny Kristiny u příležitosti jejího návratu do Říma.

Kostel Panny Marie Lidové (S. Maria del Popolo) nebo také Panny Marie u topolu byl podle pověsti založen na místě Neronova hrobu. Středověká legenda 1. vypráví, že císařova ztracená duše strážila a kvílela v kůle topolu, který zde rostl. Papež Paschalis II. nechal strom porazit, spálit, popel vysypat do Tibery a na uprázdněném místě postavit kapli. Legenda 2. praví, že na farní kostel, který kapli později nahradil, se skládal lid. Latinsky se topol říká populus a lid také populus, tak si vyberte variantu tímto svému srdci bližší :-). Později byl ke kostelu připojen augustiniánský mnišský chór. Během svého pobytu v Římě r. 1512 zde pobýval Martin Luther, dokud nebyl dobrým katolíkem.

Kostel je proslaven svými kaplemi, které daly vyzdobit slavné rodiny, autorem téměř zleva (Cappella Chigi) je Raffaello. V kapli Cerasi najdeme Caravaggiovy obrazy Obrácení sv. Pavla a Ukájení sv. Petra. Náměstí Lidu (Piazza del Popolo) Uprostřed klasicistního náměstí stojí nezbytný egyptský obelisk z období Ramesse II. Fontána se čtyřmi mramorovými lvy, která jej obklopuje, je dílem dvorního papežského architekta Giuseppe Valadier, stejně jako koncepce celého náměstí. Na úpatí kopce s parkem Pincio, který se zvedá nad východním obloukem, stojí kašna s bohyňou říma obklopenou zosobněným Tiberem a Anienem, na opačné straně pak kašna s Neptunem a dvěma Tritóny.

Z jejího konce, pokud má teda ovál nějaký konec, vychází trojzubec bulvárů, ten prostě není a neje; Via Corso lemují dva identické barokní kostely – Panny Marie na svatém Kopečku (S. Maria di Montesanto) a Panny Marie Zázraků (S. Maria dei Miracoli). Název prvního kostela se odvíjí od hory Karmel v Izraeli, neboť původní kostel, který stával na tomto místě, patřil karmelitánům. Druhý pak byl pojmenován podle oltářního obrazu, k němuž se vztahuje pověst o zázraku, který se udál r. 1325, kdy jedno dítě nedaleko odtud spadlo do Tiberu. Jeho matka se usilovně modlila k obrazu Panny Marie na zdi vedoucí podél, aby jí dítě zachránila a stalo se tak.

Úzkou uličkou Via Margutta, kde bydlel Fellini a také Gregory Peck v Prázdninách v Římě, jsme došly na španělské náměstí (Piazza di Spagna), kterou to atrakci bych s potěšením vynechala, ale moje spolupoutnice tady ještě nebyla, tak jsme samozřejmě nemohly minout.

Dle očekávání na náměstí nebylo pro lidi kam plivnout, taktéž Berniniho „zrezivlá stará vana“ (fontána La Barcaccia) i španělské schody byly v obléžení, kostel Nejsvětější Trojice na vršku (Chiesa della Trinità dei Monti) nad nimi se restauruje a byl zahalen plachtami, takže sorry, odsud žádné fotky nebudou. Pro španělské schody tak profláknutým místem schůzek, praví fáma: v letech minulých se mladí lidé na schodech houfovali v očekávání, že si jich všimne některý z v okolí jižijících umělců a vybere si je za svůj model. Nicméně do francouzského kostela (financoval francouzský král) jsme se po francouzských španělských schodech (financoval francouzský velvyslanec) vyplhaly, neb z náměstíka předešlého kostelem, na němž stojí nejmenší z římských obelisků, je překrásný výhled na město a v kostele je pak k vidění freska Daniela da Volterra „Snímání z kříže“.

Nás další zastávka – Pantheon. Nechal ho postavit císař Hadrián v letech 118 – 125 n. l. na místě jeho původním zničeného předchůdce. V 7. století byl pak zasvěcen Panně Marii a věnován svatému mučedníkovi, díky čemuž se dochoval dodnes. Tedy pokud o něm něco víte, mramor, pozlacené stěny a desky a bronzové obléžení předešlého byly použity pro další účely, například dříve zmíněný baldachýn ve Svatém chrámu.

Stavba je to teda poněkud bizarní, nicméně pozoruhodná, srdce stavitelovo jistě zaplesá: je stejně široká jako vysoká (43,2 m) a tento úctyhodný prostor je zaklenut 5000 tun těžkou kupolí z litého nevyztuženého betonu. Zevnitř je klenba vylehena pětí archyadami lichoběžných kazet. Uprostřed kopule je 9 m široký kruhový otvorný proud světla.

Stavba neplní funkci jen jako kostel, ale také jako mauzoleum. Jsou zde pohřbeni italské královny a také malý architekt Raffael Santi. Kašna (s obeliskem) na náměstí předešlého rotundou je od della Porta. Od Pantheonu další kroky směřovaly na renesanční náměstí Navona (Piazza Navona). Jeho protáhlý, na koncích zaoblený půdorys zachovává tvar antického stadionu, který zde nechal vybudovat císař Domitian. Jméno Navona se odvozuje od „in agone“ (na bojišti). Nebo také od „navis“, protože tvarem připomíná

loÁ•. Zas si mA~Á¼ete vybrat :-) OstatnÁ s vodou je toto námÁstí úzce spjato. AÁ¼ do 19. století se zde odehrávaly v pÁ™i nichÁ¼ bylo v srpnu prostranství zaplaveno vodou. I dnes je Navona jedno z nejÁ¼ivÁ¼jších námÁstí, kde do nocštÁ¼vníky artisté a pouliÁ•ní prodavaÁ•i.

Dominantou námÁstí je Berniniho Á•íÁ•ní fontána (Fontana Fiume), ka¼dá z soch Á™íÁ•ních bohÁ reprezentuje zároveň svÁtdíl: Nil Afriku, Ganga Asii, Dunaj Evropu a Rio de la Plata Ameriku. A nad tím vším se samozÁ™ejmÁ tyÁ•í nezby obelisk. No, a aby ty vody nebylo tak úplnÁ málo, jsou na NavonÁ ještÁ¼ další dvÁ¼ fontány, na jiÁ¼ním námÁstí bojuje Maur s delfínem a na severním Neptun s chobotnicí. ObÁ¼ jsou starší neÁ¼ Á•íÁ•ní, autorem kašdella Porta, pozdÁ¼i byly zrekonstruovány Berninim, takté¼ sochy na nÁ¼ byly umístÁ¼ny dodateÁ•nÁ¼.

Na námÁstí jsme ještÁ¼ navštivili barokní kostel sv. AneÁ¼ky na bojišti (S. Agnese in Agone), ktš stojí na místÁ¼ umuÁ•ení této Á™ímské svÁtice, v kryptÁ¼ si lze prohlédnout pozÁ¼statky domitiánského cirku. Kostel nechal vystavÁ¼t papeÁ¼ Inocent X. jako rodinnou kapli, roku 1992 jej rodina darovala Á™ímské diecézi. Ve stavbÁ¼ se stÁ™ídali Rainaldiniové a Borromini, podle toho, kdo z nich byl zrovna u papeÁ¼e oblíben. Druhou nejvÁ¼tší kupoli v Á™ímÁ¼ sv. Petrovi má kostel sv. OndÁ™eje v údolí (S. Andrea della Vale) na tÁ™ídÁ¼ Vittoria Emanuela II., známý jako dÁ¼jštÁ¼ prvního jednání Pucciniho opery „Tosca“. Na stavbÁ¼ se podíleli Grimaldi, della Porta, Maderno a Rainaldi. Jsou zde pohÁ™beni papeÁ¼ové z rodu PiccolominiÁ¼, mezi nimi i Pius II. (1405 – 1464), který sepsal Á•eské dÁ¼jiny Historia Bohemica a odmítl JiÁ™ímu z PodÁ¼brad potvrdit basilejská kompaktáta.

Na námÁstí Largo di Torre Argentina jsme si prohlédly ruiny z dob Á™ímské republiky - Area Sacra, které svého Á•asu stály uprostÁ™ed Martova pole. Zbytky Á•tyÁ™ chrámÁ¼ ze 3. stol. pÁ™. n. l., které patÁ™í k nejstarším Á™ímským staš nemají zatím jména a jsou oznaÁ•eny písmeny A, B, C, D. Chrám A byl pravdÁ¼podobnÁ¼ zasvÁ¼cen bohyni pramenÁ¼ JuturnÁ¼. Najdeme zde i zbytky podezdívky Pompeiovy kurie, kde o bÁ™eznových idách roku 44 pÁ™. Kr. pod 23 ranami dýkou padl k zemi Julius Caesar. Poslední zastávku jsme uÁ•inily v kostele NejsvÁ¼tÁ¼jšího jména JeÁ¼íšova (Gesù), mateÁ™ské to lodi jezuitÁ¼, kde je pohÁ™ben zakladatel Á™ádu Ignác z Loyoly. Hlavním architektem byl MichelangelÁ¼ Á¼ák Jacopo Barozzi zvaný Vignola, prÁ¼elí je pak zas od jeho Á¼áka Giacoma della Porty :-) Kostel má¼l ve své době novátorskou koncepci: pÁ¼dorys sleduje rozvrh latinského kÁ™íÁ¼e s širokou apsidou po vzoru ranÁ¼ kÁ™esÁ¼anských bazilik, na rozdíl od nich však nemá pÁ™edsíÁ¼ a všechny vchody vedou do centrálního prostoru, boÁ¼ní lodÁ¼ jsou v podstatÁ¼ zredukovány na jednotlivé kaple k soukromému rozjímání, pÁ™íÁ•né kÁ™ídlo je jen naznaÁ•eno. Z trojlodní baziliky se tak vlastnÁ¼ stává jednolodní. K mistrovským dílÁ¼m kostela patÁ™í oltÁ™ nad hrobem prvního generála transeptu. Kolosální svÁ¼tcova stÁ™íbrná socha padla na reparace Napoleonovi, takÁ¼e dnes uvidíte jen štukovou kopii. A dále pak stropní freska „Triumf jména JeÁ¼íšova“ od Il Baciccia (Giovanniho Battisty Gaulliho). (continua) Falena Romana